

TIEDOTE

8.5.2008

Mehiläinen omenan kasvattaa

Omenapuun runsas kukinta ei yksinään takaa hyvää omenasatoa. Omenapuu - muiden marjoja, hedelmiä ja siemeniä tuottavien kasvien lailla - tarvitsee pölyttäjähyönteisten apua tuottaakseen kunnan sadon. Omenapuiden kukinta ajoittuu alkukesään, jolloin luonnonvaraisia pölyttäjiä on vielä vähän.

Mehiläiskunta kehittyy toukokuussa nopeasti. Omenan kukinnan aikaan vahvassa mehiläispesässä on jo 20.000-30.000 aikuista mehiläistä. Kauniilla ilmalla ne lentävät kukasta kukkaan hakien mettä - hunajan raaka-ainetta - ja siitepölyä nopeasti kasvavan yhteiskuntansa ravinnoksi. Puutarhurin ja mehiläispesän tarpeet kohtaavat toisensa näin erinomaisen hyvin.

Kahdeksan mehiläistä puussa ennustaa hyvää satoa

Riittävän pölytyksen turvaamiseksi tarvitaan omenaviljelmillä yhtä hehtaaria kohti kahdesta kolmeen mehiläispesää. Mehiläispesien sijoittelu omenatarhassa on onnistunut, jos kauniilla ilmalla syrjäisimmälläkin reunalla puolen minuutin tarkkailun aikana löytää yksittäisen puun kukissa 8-12 mehiläistä.

Mehiläispesät on tuotava paikalle viimeistään ensimmäisten kukkien avautuessa, mieluummin jo aiemmin. Jos pesät tuodaan myöhemmin, paras sato on jo menetetty. Ammattiviljelyksillä mehiläisiä houkutelaa omenapuiden kukkiin vähentämällä kilpailevia mesi – ja siitepölylähteitä. Euroopan suurilla hedelmätarhoilla aluskasvillisuuden ei käytännöllisesti katsoen anneta kasvaa lainkaan. Pohjoismaissa mehiläisen suosima, herkullisen keltaista hunajaa antava, maastosta vaikeasti poistettava voikukka kukkii yhtä aikaa omenan kanssa. Voikukat niitetään omenaviljelmiltä muuten tarkkaan pois, mutta sitä jätetään puun tai pensaan juurelle "houkutuskukaksi". Voikukalle tultuaan pölytyshyönteiset nousevat myös omenapuun kukille.

Karvainen ja kukkauskollinen mehiläinen

Mikä muu kuin lukumäärä tekee mehiläisistä niin hyvän pölyttäjän? Yksi syy on mehiläisen karvaisuus. Kukkat ovat sijoittaneet sokeripitoisen mesilähteensä siten, että ateriaa hakevaan pölyttäjään tarttuu hienojakoista siitepölyä edelleen toiseen kasviin vietäväksi. Mehiläinen on myös kukkauskollinen. 70-90 % keruumatkalla olevista mehiläisistä käy ainoastaan yhden kasvilajin kukassa.

Ihmisen hoitamat mehiläispesät ovat alkukesästä helposti siirrettävissä pölytystä kaipaavan kasvuston lähelle. Mehiläistarhaajat tekevät ammattiviljelmien ja puutarhojen kanssa erityisiä pölytyspalvelusopimuksia. Mehiläispesien saamiseksi pitää nyt olla liikkeessä hyvissä ajoin ja viimeistään toukokuun alkupäivinä. Viime vuonna havaittiin ampiaisten ja kimalaisten määrät pieniksi. Näin ollen niitä on harvakseltaan tänäkin kesänä, koska kuningattaria jäi talvehtimaan vähän.

Mehiläispesä pölyttää miljoonia kukkia päivässä

Mehiläinen on siirrettävyytensä, karvoituksensa, kukkauskollisuutensa ja yhteiskuntansa suuren yksilömäärän vuoksi loistava pölyttäjä. Sään suhteen se on kimalaista vaativampi, mikä on mehiläisen ainoa heikkous. Kimalaisen näkee lentävän aamubarhaista iltamyöhään, hyvinkin viileässä säässä. Mehiläinen lähtee keruulennolle vasta kun lämpötila on noussut yli + 15 asteen. Senkin vuoksi on tärkeää sijoittaa pölytyspesät mahdollisimman lähelle pölytettävää kasvustoa. Silloin lyhyelläkin pouta- ja lämpöjaksolla mehiläiset ennättävät tehdä työnsä.

Hunajan tuotanto pitää yllä luonnon monimuotoisuutta. Hunajan tuottajien eli mehiläisten pölytystyö lisää satoa ja ympäristön kasvuston hyvinvointia monella tavalla. Yksittäiset hedelmät, marjat ja siemenet tulevat suuremmiksi ja niiden määrä lisääntyy täydellisen pölytyksen vaikutuksesta. Pölytys vaikuttaa myös sadon ulkonäköön. Huonosti pölyttyneistä omenat eivät ole kauniin pyöreitä. Suuremman koon ja määrän lisäksi myös sadon maku- ja laatu paranee.

On laskettu, että yksi mehiläinen käy keruumatkallaan jopa 200 kukassa ja tekee päivässä 5-10 keruumatkaa. Teoreettisesti yhteen kasvilajiin keskittyvä, vahva mehiläisyhteiskunta pölyttää suotuisalla ilmalla päivässä noin kaksi miljoonaa kukkaa, joka vastaa noin hehtaarin hedelmätarhan kukkamäärää. Onnistuneella pölytyksellä on kaiken kaikkiaan hyvin suuri kaupallinen merkitys.

Lisätietoja:

Suomen Mehiläishoitajain Liitto, projektipäällikkö Ari Seppälä, puh. (014) 826 543 tai 040 7300015, ari.seppala@hunaja.net

"Hyvinvointia hunajasta" on kolmivuotinen, syksyllä 2006 alkanut hunajan tiedotus- ja menekinedistämishjelma. EU:n sisämarkkinoille suunnattu ohjelma on Euroopan yhteisön, Suomen valtion ja Suomen Mehiläishoitajain Liiton yhteisesti rahoittama.